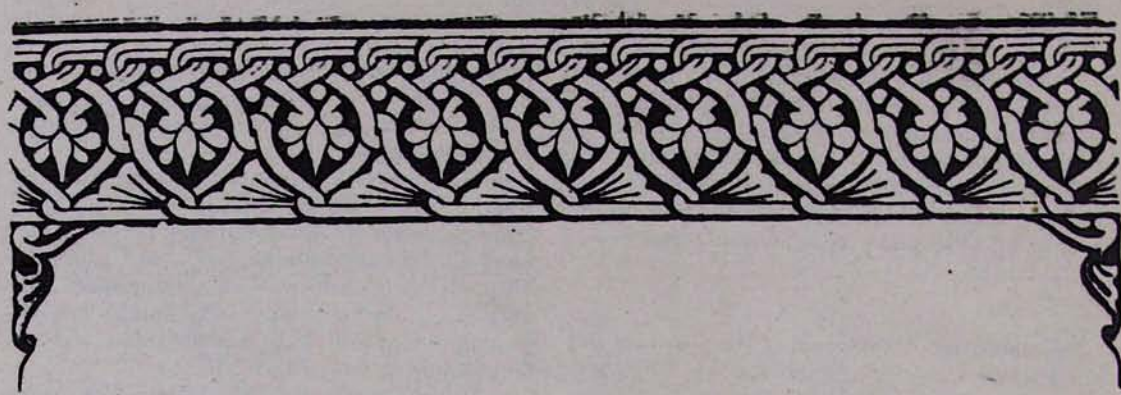

ՅՈՒՅԱԿ ՄԱՅՐ ԱԹՈՌ Ս. ԷՋՄԻԱԾՆԻ ՆՈՐ ՍՏԱՑՎԱԾ ՁԵՌԱԳՐԵՐԻ*

№ 241

ՔԱՐՈՉԳԻՐՔ

Թերթերը՝ 337։—Պրակները՝ 30, յուրաքանչյուրը 12-ական թերթից, ի բաց առյալ ԺԲ՝ 2, Ա, ԺԴ և Լ՝ 11, ԻԳ՝ 13 թերթից։—Մեծությունը՝ 18,1×14,5×7,5 սմ.։—Նյութը՝ դեղնած և կեղտոտած դիմացկուն, ողորկ թուղթ։—Կազմը՝ կաշեպատ տախտակ, որի երկու երեսին ճնշումով գծեր են քաշված, զարդեր և ծաղիկներ նկարված։ Կազմի կռնակի կաշին պոկվել և ընկել է։ Կազմի երկու երեսների ներքին մասում կպցված է տպածո կարմրավուն շորի նույն կտորը, որի վրա տպված է զանազան զարդեր։ Ձեռագիրը ժամանակին ունեցել է երկու բռնիչ, որոնք հետագայում ընկել են։ Սույն գրչագիրը դրված է հաստ և դիմացկուն ստվարաթղթից շինված մի տուփի մեջ, սրճագույն գույնի, որի չափերն են 20,6×16,2×8,7 սմ.։ Վրան գրված է 2 թիվը։—Պահպանակները՝ ձեռագրի սկզբի պահպանակը ընկել է, իսկ վերջում կա մի թերթ խունացած մագաղաթ, որի տեքստը Ցուղարերից Ավետարան է։—Գիրը՝ ուղղագիծ երկաթագիր։—Ժամանակը՝ Ժ—ԺԲ դարեր։ Վրան կա հետևյալ հիշատակագրությունը (բոլորգրով) «Ես Տէր Պողոս ի» և (նոտրգրով) «ստացա»։—Վիճակը՝ բավարար, սակայն ԺԲ պրակից պակասում է 10 թերթ։—Գրությունը՝ միասյուն։—Դատարկ թղթեր՝ չկան։—Տողերը՝ անհամաչափ, 25—31։—Գծումները՝ ճնշումով։—Գիրը՝ բոլորգիր։—Զարդագրություն՝ ձեռագիրն ունի մեկական սիրուն գլխազարդ, մեծ լուսանցազարդ, խաչ, երկու թռչուն և երկու այլ թռչուն մարդկային գլուխներով (թ. 6ա)։ Կան նաև բազմաթիվ թռչնագրեր, զարդագրեր և մի զարդագիր Ջ մարդկային դիմագծով (թ. 193բ)։—Գրիչը՝ անհայտ։—Պատվիրատուն՝ անհայտ։—Մաղկաղը՝ անհայտ։—Ժամանակը՝ ԺԴ—ԺԴ դարեր։ Վայրը՝ անհայտ։—Նաեռությունը՝ սույն ձեռագիրը նվեր է ստացված Կահիրեի առաջնորդարանից, Վեհափառ Հայրապետի միջոցով, 1963 թվականի նոյեմբեր ամսին։

ԲԱՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Թ. 6ա.—Գրիգորի եռամեծի քաջ հռետորի և անյաղթ փիլիսոփայի, աշակերտի Յովհաննու Որոտնեցոյ, արարեալ բանս խրատականս ոգէշահս, տունից Տէրունականաց, ի պատիւ սրբոց։ Եւ ի պատճառ գիտութեան ախմարաց։ Մանաւանդ ի յողբս արտասուաց անձանց թախծելոց։ Յաւէտ ի ճշգրտութիւն կարգաց ուղղափառաց, և յեղծումն բարբաշմանց չարափառաց։ Ի յիղձ մաղթանաց ոմանց բանասիրաց, եղբարց հարազատաց։ Նորին աշակերտաց։ Աւգնեա հոգի Աստուած։ Վասն տարէմտին քարով, այլև ի խորհուրդ ժամահարին, և թէ տարի է Քրիստոս, ի բանն որ ասէ։

ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

Թ. 337բ.—Յիշեա և զիս Տէր զեղկելի գրիչս և քեզ։

ՀԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Թ. 1ա.—Թիւ 2։

Թ. 5բ.—Մեծ վարժապետն աղիս հայոց՝ երանե-

---

* Շարունակված «էջմիածին» ամսագրի 1964 թվականի №№ Ը—Թ-ից, ԺԲ-ից, 1965 թվականի №№ Ը—Ժ-ից։

լին Գրիգոր, յաճախ բանիւք զայս յորինեաց՝ որպէս հմուտ հռետոր։ Ճրագ են բանք սուրբ մատենիս ի յընթացումն անմոլոր, քանզի սովաւ ուղիղ վարին վարդապետաց դասք բոլոր։ Որպէս Պողոս երեքտասան յառաքելոցն դասուց։ (Եվ երկու տող վերոհիշյալի կրկնությունը)։

Թ. 153բ.—Ուրախաց յիշատակ և Աստուած որպէս կին։

Թ. 154բ.—Տես ի ներսյ. զսիրուն օրինակն։

Թ. 222բ.—Թուին ՌԿ (1612 թ.) ի Մարաշու սովտայ մի եկաւ եկաւ ի մայրաքաղաքն Սիս և աւերեաց զբոլոր քաղաքն և ամենայն քաղաքացիքն խեղճ եղան ոմանք ի Կաֆայ և ոմանք ի Պուղտանու երկիրն և ոմանք ի Լէհ ի առաջմանէ թէ ի Սիս և թէ ի Կաֆայ, կամ ի Պուղտան և Լէհ ամենեքեանն, որժամ որ ցրուեցան ի Սրսու եկին զիւրեաց մարդիք տեսան, բաղում ուրախութիւն եղև, այնհետև ի գնացին ի Սիս բաղում ողակէին սչերց. .....պարքեւ։

Թ. 224ա.—Ոհանէս Դառնեցուն դեկտեմբերի ԻԹ տեսիլն։

Թ. 244ա.—Ադամ նախահայր։

Թ. 329բ.—Ես նուաստ տառապեալ ոգի Մկրտիչ վարդապետս ի յերկրէն Տարոնոյ, ի գեղջէն որ կոչի Բաղու, ընդ հովանեաւ առ յոտս ի Ցիննակնեայ վանացս, որ յայժմ կոչի Սուրբ Կարապետ, ի յաղգէն Ցոհնայ, որ գնեցի զբարոզդիրքս Ե ոսկի, և եղի յիշատակ ինձ և ծնողաց իմոց, հօրս Մխիթարին, և մօրս Մուրվաթին, և եղբօրս Տէր Խաչատրին, և Ինքնատիսին, Յովասափին և Ղազարին, եղի ի սուրբ ուխտս, որ կոչի յԱպահունեաց վանք։ Ի դուռն Սուրբ Աստուածածնին և Սուրբ Նիկողայոս սքանչելագործ հայրապետին, և Սուրբ Յակոբայ կենաց բարեխօսին, և Սուրբ Թորոս նահատակին, և այլ սրբոցն որ աստ կան հաւաքեալ։ Ի ժամանակս առաջնորդութեան իմոյ, և ի հայրապետութեան Տէր Անդոնին, և Տէր ԸՍտե (թ. 330ա) փանոսին, և այլ ամենեցուն վանիցս միաբանիցն մեծի և փոքու։ Ով ոք խընամք տանի ի սմայ, և յուսով, և սիրով, և հաւատով, պատուեն սմայ, աւրհնեալ լիցին յԱստուծոյ և ամենայն սրբոց նորա։ Ոչ ոք չունի իշխանութիւն գնելոյ կամ գրաւելոյ, կամ ծախելոյ, այլ խնամովք պահողքն աւրհնեալն են ի յԱստուծոյ։ Թուականին ՌԻ (1572)։ Յիշեցէք զՄկրտիչ վարդապետս, և լի սրտիւ ողորմիս ասէք իւր ամէն մերձաւորացն և թողութիւն խնդրեցէք։ Ով որ ողորմիսն լի սրտիւ ասէ Աստուած զիւրեանց մեղքն թողու, ամէն, Հայր մեր որ յերկինս։

Թ. 336բ.—(գրչափորձ) ա բ գ դ ե զ է։

Թ. 337բ.—Քրիստոս Աստուած ողորմեայ Կիրակոս վարդապետին և թող զմեղք նորին զմահու չափն և զներելին բարեխօսութեամբ Սուրբ Աստուածածնին և կենսաբեր Սուրբ Խաչին և Յովանու Կարապետին և Սրբոյն Ստանոսի նախավկային և Սրբոյն Գրիգորի Լուսաւորչին և ամենայն Սրբոց զնդին ողորմեսցես Կիրակոսին, ամէն, թ. ՊՂԴ (1445)։

ՌՄԷ (1808)։

23 յուլիս 1915, Նազարէթ Շատուրեան։

Սարգիս Արզումանեան, էվէրէկցի։

№ 242

ՄԱՇՏՈՑ

Թերթերը՝ 129։—Պրակները՝ 11, յուրաքանչյուրը 12-ական թերթից, ի բաց առյալ Բ պրակը 10 և Թ պրակը 11 թերթից են։—Մեծությունը՝ 17×13,5×2,2 սմ.։—Նյութը՝ գեղնած և խունացած դիմացկուն թուղթ։—Կազմը՝ ժամանակին եղել է կաշեկազմ, սակայն հետագայում ընկել է։ Մնացել է միայն կռնակի կաշին։—Պահպանակները՝ չունի։—Վիճակը՝ քայքայված, սկզբից մի ամբողջական պրակ պակասում է, իսկ վերջից էլ թերի։ Տեղ-տեղ ցեցակեր է։—Գրությունը՝ միասյուն։—Դատարկ թղթեր՝ չունի։—Տողերը՝ անհամաչափ, 17—18։—Գծումները՝ ճնշումով։—Գիրը՝ բոլորգիր։—Զարդագրությունն՝ ձեռագիրն ունի միայն ութ շատ հասարակ զարդագրեր, իսկ մնացյալ գլխատառերը և որոշ վերնագրեր էլ գրված են կարմիր թանաքով։—Գրիչը՝ անհայտ։—Պատվիրատուն՝ անհայտ։—Մաղկողը՝ շատ հավանարար նույն ինքը ձեռագիրը գրողն է հանդիսանում։—Ժամանակը՝ ԺԷ—ԺԸ դարեր։—Վայրը՝ անհայտ։—Մանրությունը՝ սույն ձեռագիրը նվեր է ստացվել կահիրեաբնակ Արտաշես Գարտաշյանից Վեհափառ Հայրապետի միջոցով 1963 թվականի նոյեմբեր ամսին։

ՀԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Թ. 7ա.—(Կանաչ թանաքով կնիք).

Հաւաքածոյ Արտաշէս Գարտաշեանի, Գահիրէ։

(Սույն կնիքը կրկնվում է 11 այլ տեղերում ևս՝ թ. թ. 20ա, 28ա, 29ա, 42ա, 58ա, 68ա, 90ա, 107ա, 117ա, 118ա և 128ա)։

Թ. 80.—4 Rey. 2. V. 19.

Թ. 80բ.—Ezech. 47.

Թ. 82բ.—1 Cor, 10.

Math. 4, 13.

Թ. 129բ.— كتاب أرمينى (Կիտար արմանի≈հայերեն գիրք)։

(Նույնը և գրված է եղել թ. 1ա-ում, որ սակայն հետագայում ջնջվել է)։

№ 243

ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

Թերթերը՝ 33։—Պրակները՝ 3, անհամաչափ, Ա՝ 10, Բ՝ 12, և Գ՝ 11 թերթից են։—Մեծությունը՝ 16×10,8×0,6 սմ.։—Նյութը՝ գեղնած և կնճռոտած հասարակ բարակ թուղթ։—Կազմը՝ չունի։—Պահպանակները՝ չունի։—Վիճակը՝ անբավարար, սկզբից և միջից թերի։—Գրությունը՝ միասյուն։—Դատարկ թղթեր՝ 32 և 33։—Տողերը՝ 35—36։—Գծումները՝ ճնշումով։—Գիրը՝ նոտրգիր։—Զարդագրությունը՝ չունի։—Գրիչը՝ անհայտ։—Պատվիրատուն՝ անհայտ։—Ժամանակը՝ ԺԸ—ԺԹ դարեր։—Վայրը՝ անհայտ։—Մանրությունը՝ սույն ձեռագիրը նվեր է ստացված արտասահմանից, Վեհափառ Հայրապետի միջոցով։

ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

Թ. 30բ.— Խոստովանութիւն երանելոյն մեծին Ալպրտի։

Գանկատ առնեմ զինէն առ քեզ, ով Աստուած Հայր ամենասուրբ հանդերձ համայնիւք արտասուօք և արիւնային կաթլեօք սիրելագունեղի Որդոյ քո առ այս, զի դեռևս ոչ ժամանեցի առ սկիզբն միոյ ուրուք առաքինութեան այնու, կատարելութեամբ որպէս աստէն գրեցաւ, սակայն խնդամ, զի զամենայնս առաքինութիւնս կատարելագունաբար ունեսցուք. զոր մարդկային իմացումն զօրիցէ ըմբռնել։ Խոստովանիմ առաջի քո Տէր զի երանեալ է ի ներկայիս, և երանելագոյն եղիցի ի հանդերձելմնա, որ զայսոսիկ առաքինութիւնս ունի այնու կատարելութեամբ, որպէս աստեն գրեցեալք են, թէպէտ գուցէ նովազ բաւականք իցեն առ կեցութիւն։ Նաև հայցեմ ի քէն, Տէր, հանդերձ ամենայն ըղձիւ Որդոյ քոյ և Հոգւոյն Սրբոյ, և ամենից ստեղծուածոց, որպէսզի տայցես ինձ զնտրողութիւն ի մէջ առաքինութեանց հաճոյականաց և բնականաց, և նմանութեանց առաքինութեանց։ Եւ որ ոք ընթեռնոցու զայս նիւթ, կամ զայսմանէ լսիցէ, կամ խոկայցէ, զու ամենակարող Աստուած պարգևեա նմա զոնեայ զմիակ ճշմարիտ և զկատարեալ առաքինութիւն։ Ստոյգ եմ, զի որ ունի ի քէն, Տէր, զմինն ունի ի միասին զամենեսեան և որ աճի ի միում համանգամայն և յա(թ. 31ա)-մենեսին, և որ ոչ ունի զմինն, զոչ ոք ունի վասնզի ամենեքեանք միաւորեալք են ի շնորհս, ամէն, ամէն։

Եղերեցաւ գրգոյկ երանելոյն մեծի Ալպրտի յաղագս ճշմարտից և կատարեցելոց առաքինութեանց հոգոյ, որ և Դրախտ Հոգւոյ որջորջի, ի գովութիւն սրբազունեղեր Երրորդութեան, ամէն։

(Այստեղ տրվում է ձեռագրի 42 գլուխների ցուցակը)։

Թ. 31բ.—

Գիրք այս Դրախտ Հոգոյ կոչի,
Անուշահոտ ծաղկամբ է լի,
Մտադրաբար ընթերցողաց,
Բուրէ ի քիմս զհոտ կենի,
Իսկ զիմացուածն ըմբռնօղաց,
Այնուչևետ զմայլողաց,
Աղդ է ընկճել զախտս մարմնոյ
Եւ հաղորդիլ անանցկանաց
Առաքինութեանց ի բով ոսկոյ,
Փորձիչ բնաւից նոցունց գործոյ,
Յորմէ արդեօք և առ որ շարժին.
Յայտ յանդիման առնէ հոգոյ,
Իսկ
Որք կեղծմամբ գործեն զբարին,
Եւ զախտ մարմնոյ ի ներքս ունին,
Սա ցուցանէ գոլ մոխրալից,
Սօդոմական խնծոր զնոսին.
Սա է կրպակ ինչ հոգէլից,
Յորում են դեղք վերաց բնաւից.
Միայն զանօթ տենչման խնդրէ.
Զրիաբար տայ ամենից։
Արդ խնդրեսցուք մեք ի Տեառնէ,
Զշնորհ և սէր մեզ զայսմանէ,
Զի մի գուցէ արտաքսիցիմք,
Զդրախտն հոգու ի կոխմանէ։
Ամէն։

ՀԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Թ. 32ա.—(Գրված է ձեռագրի առաջին հինգ գլուխների վերնագրերը)։

Թ. 32բ.—Յիշատակ է այս գրագիր տիրացու Յակորին Իպամէնեան որդին։

Արգ...ի գրչափորձեր։

Քաջութեանը։

Թ. 33ա.—(Գրված են ձեռագրի առաջին երեք գլուխների վերնագրերը)։

Յակոբ իր։

Թ. 33բ.—Մտերիրիմ Պարսն Յովաննէս։

№ 244

ՄԵԿՆՈՒԹԻՒՆ ԱՐԻՍՏՈՏԷԼԻ

Թերթերը՝ *112։*—Պակեները՝ *9*, զանազան չափսի՝ *Ա, Զ* և *Թ՝ 10, Դ, Ե, Է* և *Ը՝ 12, Բ* և *Գ՝ 16* թերթ։—Մեծությունը՝ *16×11×2,7 սմ.։*—Նյութը՝ դեղնած և խունացած հասարակ թուղթ։—Կազմը՝ կաշեպատ տախտակ, որի առջևի երեսի ներքևի մասը պակասում է։ Կաշվի վրա ճնշումով զարդեր են նկարված երկու երեսների վրա։—Պանպանակները՝ սկզբում կա երկու թերթ հասարակ թուղթ։—Վիճակը՝ բավարար։—Գրությունը՝ միասյուն։—Դատարկ թղթեր՝ չկան։—Տողերը՝ *20։*—Գծումները՝ ճնշումով։—Գիրը՝ նոտրգիր։—Զարդագրությունն՝ չկա։—Գրիչը՝ անհայտ։—Պատվիրատուն՝ անհայտ։—Ժամանակը՝ *ԺԷ—ԺԸ* դարեր։—Վայրը՝ անհայտ։—Ծանոթություն՝ նվեր է ստացված Հայաստանից, Վեհափառ Հայրապետի միջոցով։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Թ. 3ա.—Սկիզբն և նախադրութիւն գրոցն որ ասի ըստ յունաց Պէրիարմէնիաս, և հայերէն Յաղագս մեկնութեան, արտադրեալ ի մեծ իմաստնոյն Արիստոտէլէ, և թարգմանեալ և մեկնեալ ի Դաւթէ։

(Գիրքը բաղկացած է 33 գլուխներից)։

ՀԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Թ. 1ա.—Ватя армянски книга под поручик Захаров Антонов Захаров ботів арданов Прулеян.

Рапорту мелик Вогошан, мелик Давутов, гаспопдин Иеля Маркаряну на.

Книга армянски тая мня Хачатур Попу манахов Назарян.

Թ. 2բ.—Արժանաւոր։
Թ. 31բ.—Կրաւոկի։
Թ. 42ա.—Կրաւորկ։
Թ. 81բ.—Աշենաանյան, Մարտյան, Դաշտունյան, Խաչատրյան, Վարդապետյան, Հաանայան, Ար..., Բազկեվիչ, Կուչակալյան, ο...ցար Խաչատրյան.
Բալասանյան (4 անգամ)։
Թ. 82ա.—Աստապատյան (17 անգամ)։
Թ. 112բ.—Սրբազան Մատթէոս Արքեպիսկոպոս։
Գրեաց Սրբազան Մաթէոս Արքեպիսկոպոս կանունից։
Աք աւաք Մատուրով վկայէմ։
Եղեայ Շանհայդարով կվկայէմ։

№ 245

ՂՈՒՐԱՆ

(Արաբերեն)

Թերթերը՝ 304։—Պրակները՝ 30, յուրաքանչյուրը 10-ական թերթից, ի լաց առյալ Ա՝ 11, և Լ՝ 13 թերթից։—Մեծությունը՝ 16×11,6×3,1 սմ.։—Նյութը՝ դեղնած և տեղ-տեղ կեղտոտած բարակ, դիմացկուն թուղթ։—Կազմը՝ կաշեպատ ստվարաթուղթ։—Վիճակը՝ լավ։— Գրությունը՝ միասյուն։— Դատարկ թղթեր՝ չկան։—Տողերը՝ 15։—Գծումները՝ ճնշումով։—Գիրը՝ ընթեռնելի, մաքուր և գեղեցիկ արաբական նասխի տառեր։—Զարդագրություն՝ ձեռագրի առաջին երկու էջերը ծաղկանկարված են արաբական ոճով, կան գունավոր երկու լուսանցազարդեր, ինչպես նաև ծաղիկներ։ Գրությունը գրված է երկու շրջանակներում, որոշ բառեր ընդգծված են ոսկեգույն գծերով։ Ձեռագրում կան նույն տեսակի բազմաթիվ լուսանցազարդեր։ Օգտագործված են ոսկեգույն, կապույտ և կարմիր գույները։ Ամբողջ ձեռագրում տեքստը առնված է կարմիր գույնի շրջանակի մեջ։ Բոլոր նախադասությունների վերջում կա մեկական ոսկեգույն մեծ կետ։ Բոլոր էջերի վրա տեքստը գրված է 6,7×11,7 սմ. չափերով քաշված մի կարմիր շրջանակում։ Գլուխների վերնագրերը գրված են կարմիր գույնով։—Գրիչը՝ պալատի գրագիր Իսմայիլ էլ-Զուհդիի աշակերտ Իսմայիլ Քամիլ։—Պատվիրատուն՝ անհայտ։—Մաղկողը՝ շատ հավանաբար նույն ինքն ձեռագրի գրիչը ծաղկել է այն։—Ժամանակը՝ 1824 թ.։—Վայրը՝ անհայտ։—Մանրություն՝ սույն ձեռագիրը նվեր է ստացվել Բուխարեստից, պր. Հովհաննես Գալիփաբյանից, ձեռամբ պր. Մանաշի։

ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

Թ. 1բ.—Բի-իսմ-Ալլահ էլ-ռահման էլ-ռահիմ Ահմեդ լիլլահի ռաբ էլ-ալամիյա. էլ-ռահման էլ-ռահիմ. մալիքի յաումի էլ-դինի. իյաքա նաաբուդու վաիյաքա նաստայինու. ահդինա էլ-սիրատ էլ-մուստաքիմա. սիրատա էլ-դինա անամտա ալեյհիմ դայրի էլ-մաղդուբի ալայհիմ ուալա էլ-դալինա։

Թ. 2ա.—Բի-իսմ Ալլահ էլ-ռահման էլ-ռահիմ ալամա զալիքա էլ-քիթաբու լա-ռաբբա ֆիյհի հուդդայի լիլմուտաքին. էլ-դինա յուրմինուն բիլղայբի վայիքիմունա էլ-սալաուատա ուամիմմա ռազաքունա հում յունֆիքունա. ուալդինա յուրմինունա բիմա ունզիլա իյաքա ուամա ունզիլա քաբլիքա ուաբիլախիրատի հում յուքինունա։

Թ. 304ա.—Ահմեդուլիլլահի ալա էլ-տամամի ուալսալուտու ուալսալամու ալա Մուհամմեդին խայրու ալլա նամի. ուաալա ալիհի ուասահաբիհի էլ-քիրամիհի քադուաքահա էլ-ֆարաղու մին թահրիրի հազա էլ-մուսհաֆի էլ-շարիֆի աան յադդի էլ-աբդի էլ-դաիֆի Իսմայիլու Քամիլ մին թիլամիզի Իսմայիլու էլ-Զուհդի քաաթիբու էլ-սարայա էլ-սուլթանի ղաֆար-Ալլահու լահու ուալաուալիդայհի ուալիուստազիհի սանատ 1240 (հիջրայի)։

ՀԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Բ. 57ա.—Վաքֆ։
(Ձեռագրում կա սև սատինի մի կտոր, 20×12 սմ. չափերով, որի վրա գրված է հետևյալը).
Լա իլայա իլլալահ, Մուհամմեդուն ռասուլ Ալլահ,

(Շարունակելի)